

Dünya ve Türkiye’de 2019 yılı Çimento Sektörü

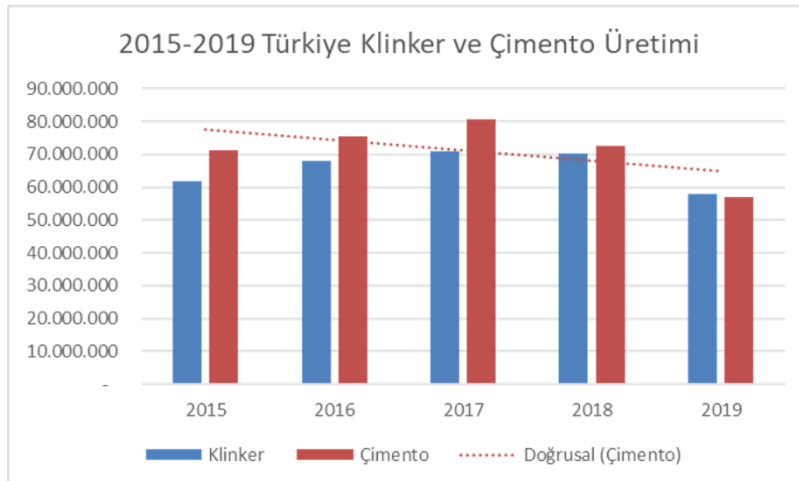
BEAM 24.04.2020

2019 Dünya ve Türkiye Çimento Üretimi

1995’ten 2014 yılına kadar düzenli artış gösteren dünya çimento üretimi 2014 yılında ulaştığı 4,18 milyar ton seviyesinden itibaren 4,05 ila 4,2 milyar ton aralığında nispeten yatay bir seyir izlemektedir. 2017 yılında 4,05 milyar tona kadar gerileyen dünya çimento üretimi son iki yıl boyunca yükselerek 2019 yılını 4,2 milyar ton seviyesinde tamamlamıştır.

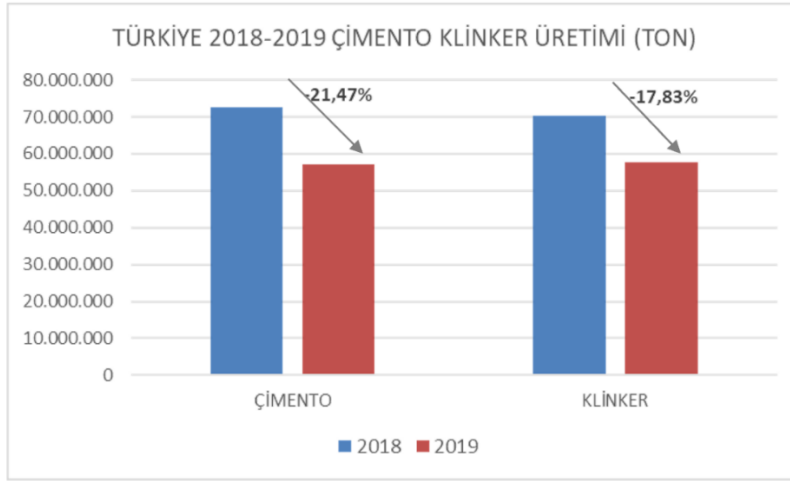
Dünyanın önde gelen üreticilerinin 2015-2019 yılları arasında göstermiş olduğu performansı incelediğimizde dünyanın açık ara en büyük üreticisi olan Çin’in üretimi düşerken; Hindistan, Vietnam, Endonezya ve Mısır’ın son 5 yılda üretimlerini düzenli olarak arttırdıkları görülmektedir.

Türkiye’nin ise 2015-2019 döneminde, yaşadığı siyasal ve ekonomik sorunlara bağlı olarak klinker ve çimento üretiminde bir düşüş trendi sergilediği söylenebilir.

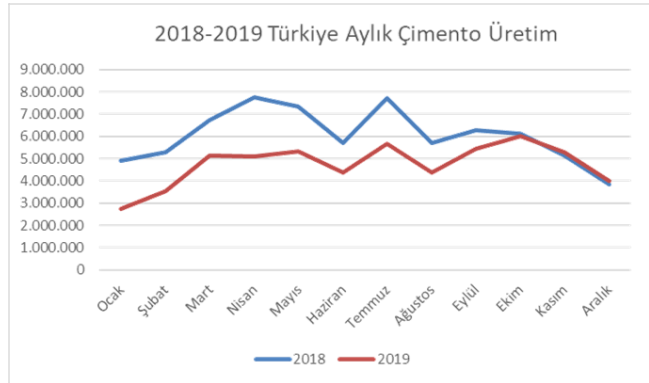
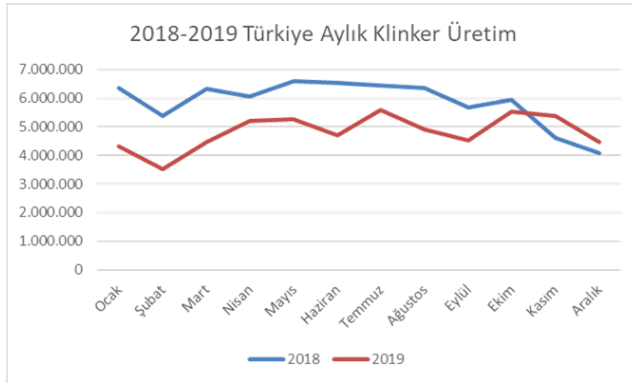
(Kaynak; TÇMA)

Türkiye'nin bu üretim düşüş trendinde, 2019 yılında inşaat sektöründe yaşanan sorunlardan kaynaklanan sorunlar nedeni ile 2018 yılına göre klinker üretimindeki %17,83 ve çimento üretimindeki %21,47 kaybın önemi büyüktür.

(Kaynak; TÇMA)

2018 ve 2019 aylık üretim miktarları karşılaştırıldığında 2019 yılının ilk on ayında aylık üretim miktarları 2018 yılının gerisinde olduğunu görülmektedir. Ekim ayından itibaren aylık klinker üretiminin 2018 yılı aynı döneminin üzerine çıktığı, aylık çimento üretiminin ise ancak 2018 yılı seviyelerini yakalayabildiği görülmektedir.

(Kaynak; TÇMA)

Türkiye'de yaşanan üretim düşüşleri, 2019 yılında gerçekleşen çimentoda %48, klinkerde ise %98 oranlarındaki dışsatım artışlarına rağmen yaşanmış olması dikkat çekicidir.

2019 Dünya ve Türkiye Çimento Tüketimi

Son iki yılda az da olsa düşüş gösteren dünya çimento tüketiminin 2019 yılında bir önceki yıla göre %2,8 artarak yaklaşık olarak 4,08 milyar ton seviyesinde gerçekleştiği tahmin edilmektedir. (Kaynak; The Global Cement Report TM, 13th Edition.)

2019 yılında dünya çimento tüketiminde görülen bu büyümenin ağırlıklı olarak, bir önceki yıla göre %4,9 artışla 2,28 milyar ton seviyesine ulaştığı tahmin edilen ve dünya çimento pazarının %56'sını oluşturan, Çin çimento pazarından kaynaklandığı hesap edilmektedir. Çin

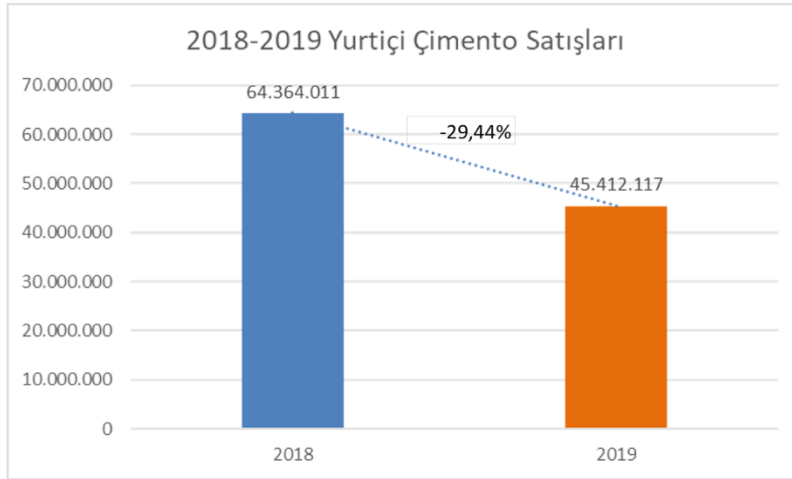
hariç tutulduğunda dünya çimento tüketimi yaklaşık 1,81 milyar ton seviyelerinde yatay seyretmiş ve sadece %0,3 büyüme göstermiştir.

Dünyanın en büyük ikinci pazarı olan Hindistan'da ise çimento tüketimi beklenenin altında kalmış ve %3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

ABD pazarı 2019 da %2,1 oranında büyüyerek en son 2007 yılında gerçekleştirdiği 100 milyon ton tüketim seviyesinin üzerine çıkmıştır.

2019 tüketim kapasitesi 101 milyon ton olan sahra-altı Afrika'sındaki artışın ise %5-6 aralığında olduğu tahmin edilmektedir. Bu artışa rağmen sahra-altı Afrika'sında kişi başına düşen yıllık çimento tüketimi 91 kg dır. 2019 yılında dünya kişi başı çimento tüketimi ortalamasının 521 kg olduğu düşünüldüğünde bu bölgenin gelecekte dünya çimento tüketimi açısından potansiyeli ve önemi daha net anlaşılabilir.

2019 yılında Türkiye'nin yurt içi çimento satışlarında 2018 yılına göre önemli gerilemeler yaşanmıştır. Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği 2019 Ocak-Aralık verileri incelendiğinde bölgelere göre farklılık göstermekle birlikte iç satışlarda yaşanan ortalama gerilemenin %29,44 seviyesinde olduğu görülmektedir.

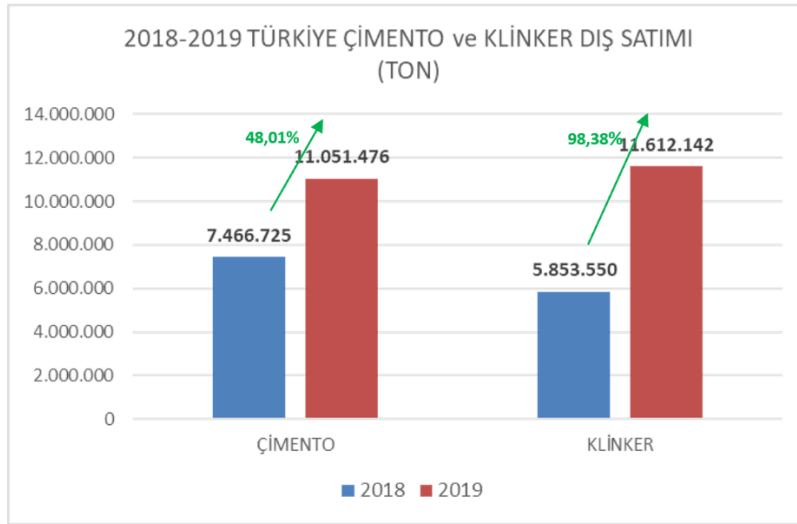

(Kaynak: TÇMA)

TÇMB Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Tamer Saka yaptığı açıklamada bu düşüşü "2018 yılı ilk 6 ayında satışlar, beklenenden sıcak geçen kış ayları sayesinde öngörülenden fazla artış göstermişti. Ancak 2019 yılında mevsimselliğin getirdiği olumsuz durum ve geçen yılın son dönemindeki küçülmenin devam eden etkisiyle, çimento iç satışlarında daralma görüldü. Doğu Anadolu ve Güney Doğu Anadolu Bölgeleri, bölgesel olarak iç satışlarda daralmanın en düşük olduğu bölgeler oldu" şeklinde açıklamaktadır.

2019 Türkiye Klinker ve Çimento Dışatımı

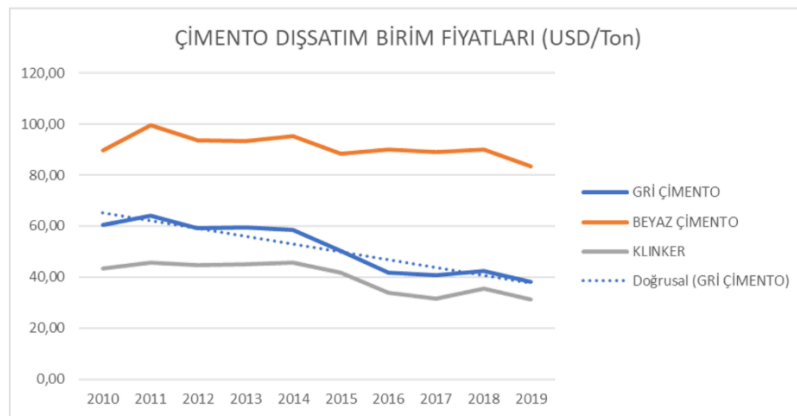
2019 yılında Türkiye'de 11.051.476 ton çimento ve 11.612.142 ton klinker dışatımı gerçekleşmiş ve 2018 yılına göre çimentoda %48, klinkerde ise %98 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

(Kaynak; TÇMA)

Dışsatımlarda görülen bu miktar artışlarının planlı, bağlantılı satışlar olmaktan çok iç pazardaki daralmaya verilen reaksiyon satışları olduğu değerlendirilmektedir. Bu durum birim fiyat bazında daha fazla taviz verilmesine ve dolar bazında fiyat düşüşlerine neden olmuştur.

Türkiye İstatistik Kurumu 2019 geçici verilerinde klinker ürünü için yapılan sorgulama sonucu Türkiye'nin 2019 yılında toplam 11.617.278,46 ton klinker dışsatımı karşılığında 363.130.451 dolar gelir ettiği verisine ulaşılmaktadır. Bu sonuçlara göre Türkiye yurtdışına sattığı her bir ton klinker için navlun hariç 31,26 ABD doları gelir elde etmiş bulunmaktadır. Bu fiyat 2018 yılında klinker dış satımından elde edilen 35,63 dolardan %12,26 daha düşüktür.

(Kaynak; TUIK, 2019 verileri geçicidir.)

Benzer şekilde klinker dışındaki diğer tüm çimento ürünleri için yapılan sorgulama sonucu Türkiye'nin 2019 yılında toplam 11.435.515,02 ton çimento dışsatımı karşılığında 513.220.555 ABD doları gelir elde ettiği verisine ulaşılmaktadır.

Bu sonuçlara göre Türkiye yurtdışına sattığı her bir ton çimento için navlun hariç ortalama 44,88 ABD doları gelir elde etmiş bulunmaktadır. 2019 yılı çimento dışsatımının %86,26 sını oluşturan gri portland çimentonun gerçekleşen birim fiyatı 38,28 ABD doları olup 2018 yılına göre %9,7 düşüş göstermiştir. Beyaz portland çimentonun 2019 yılında gerçekleşen 83,44 ABD dolarlık birim fiyatı da 2019 yılına göre %7,28 daha düşüktür.

Sonuç olarak Türkiye'nin ABD doları cinsinden klinker, gri ve beyaz çimento navlun hariç dışsatım birim fiyatları 2011 yılından bu yana düzenli olarak bir düşüş eğilimindedir.

2020 Yılına İlişkin Beklentiler

TÇMB yönetimi, covid19 salgını öncesinde yapmış olduğu değerlendirmede, inşaat sektöründe faizlerin düşürülmesine bağlı olarak yaşanması beklenen olumlu gelişmelerle birlikte sektörün iç satışlarının pozitifte döneceğini beklediğini söylemiştir.

IA CEMENT tarafından hazırlanan 2020 Araştırma Raporunda dünyanın bölgeler bazında çimento talepleri incelenmiş ve özetlenmiştir. Bu rapora göre 2020 yılında çimento talebinde dengeli bir büyüme yaşanacağı öngörülmektedir. Batı Avrupa, kuzey Amerika ve Çin'de ılımlı bir büyüme buna karşılık Asya, Afrika ve Latin Amerika çimento talebinde ise bir toparlanma olacağı beklenmektedir.

Ancak bu günlerde dünya çapında yaşanan covid 19 salgını sonrasında bu öngörülerin nasıl şekilleneceği tartışmalıdır.

Olasılıkla 2020 yılı global ve ulusal çimento talebi, zorunlu ve devletler tarafından teşvik edilen yatırımlara bağlı olarak, ağırlıklıla 2020 yılının ikinci yarısında şekillenecektir.